

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот.

За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а на стран земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
(Вечерњи лист.)

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дописе шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Тако несме даље

У јучерањој седници угарског сабора при расправи о прорачуну министарства унутарњих послова, изнео је посланик Ебер једну ужасну слику. Са званичним подацима у руци утврдио је, да се сушица (јектика) у Угарској из године у годину нагло шири. Прошле године умрло је од те неретне боље у Угарској седамдесет осам хиљада душа. И то су умрли листом људи у младим годинама од 15 до 30 година. Толико их је дакле умрло, а колики је тек огроман и страшан број оних који болују од ње. Ужасно је и помислити на то. Па тек још кад помислимо, да је тај број у ствари и још далеко већи, но што је заведен у статистици, јер није ни могуће да она буде потпуно тачна.

Па шта су до сад урадили државници да се тој ужасној бољи стане на пут. Да јој се из самртничког загрљаја отму, колико је год могуће више, од оних десетине хиљада јадних жртава? Урадило се није управо ништа. А шта се мисли у будуће урадити? И ту се не мисли скоро ништа. У прорачуну за ову годину узето је за суабијање сушице 10 хиљада круна. У будуће пак 100 хиљада круна. За коњске утрке у Будимпешти уврштено је пак у прорачуну свота од 310 хиљада круна. И Ебер је врло лепо нагласио, да је на овогодишњој једној утрци у Будимпешти Ртшилд за неколико минута однео у Беч управо толику своту, колика је предвиђана, да се десетине и десетине хиљада угарски држављани спасу из грозни чељусту несретне боље сушице. Нагласио је како би се најмање 450 хиљада угарских држављана годишње отргло бољи, коју им вадаје само сушица кад би било новаца, да се употребити на сузбијање и искорење те несретне боље. Врло је умесно рекао да је то питање данас важније и од свију најважнијих мађарских питања.

Посланик Шандор Вајда указао је у истој саборској седници такође на врло јадне здравствене прилике у Угарској. И тражио је да то питање узме држава као своје и да о њему брину води.

Драгоцено је и признање министра у-

нутарњих послова Аврашија, да са здравственим приликама у Угарској врло лоше стоји. Он види главно зло у томе, што општине не могу да дођу до добрих лекара, а не могу да дођу за то, јер их нема. Није за подржавање здравственог питања. — И угарски је сабор усвојио мишљење министра Аврашија.

Ми морамо да осудимо то решење угарског сабора. Потпуно се слажемо, да је то питање важније и од свију најважнијих питања угарске политике. Здравље грађана треба да је прво. У здраву телу здрав је и душа. А и једно и друго је у првом реду потребно за живот грађана. Па и живот државе. Горка је и несумњива истина, да многе десетине хиљада угарских држављана пропадају, што немају прируци лекара али и за то, што су медицинске скупе, апотеке често врло далеко, па не може се лако до стићи до њих, а што је још горе, сиротиња нема новаца за лекове. Томе злу, том великом злу мора се стати на пут.

Српска народна радикална странка давно је била на чисто с тиме, да је здравствено питање једно од најважнијих питања — питање првог реда. Она је у својем политичком програму а у тачци 32. међу осталим ставила као програм својег рада, да тражи да се уставом министарство за народно здравље и узакони и бесплатно лечење.

До тога ће морати доћи. И не може више дуго трајати, да држава троши годишње на коњске утакмице преко три стотине хиљада а на суабијање једне од најужаснијих боља, која годишње убија сама десетине хиљада душа, и то у њиховој најбољој снази, само десет хиљада круна. И не може више дуго трајати да једна коњска утакмица однесе толико колико би доста било било да се десетине хиљада људи отргну смрти из чељусту.

И судци се крећу.

У Хрватској и Славонији све је било као што не треба. Дух Куеновштине све је притиснуо био, дух Франковштине се шепирио куд је хтио — а свуд је смио. Све је ишло у натраг, подавало се роштуру

Све власти као да су биле не за народ, да га воде к слободи, к напретку, него као да су ту постављене, да народ упропасте. Није био чиновник, од пољара до бава, због народа и његова живота, него је народ морао бити ту, да се издржавају стотине и хиљаде званичника исто каквог рода и порода. Што је било најжалосније, ти званичници тако су и гледали на свој одношај према народу у — Хрватској и Славонији. Жалосно, али истива. До јуче је то било. Још је жалосније, да је и данас велика већина међу званичницима у Хрватској и Славонији, којима је невичан и овај тек почетак новог времена, које навијешта правилнији одношај између народа и власти.

Ми пратимо сваку појаву међу разним званичницима. И они махом осјетеше, да је створен пријелом, преокрет супротан дојучерашњем стању. Крећу се учитељи, професори. Кренуше се ево и — судци. Морамо нагласити, да међу судцима Куеновштине беше ухватила свога савезника, Франковштине свила своје гнијездо. Установа која је крвавим внојем народа удржавана, да кроји правду „ни по бабу ни по стричевима, већ по правди Бога истиног“, избачила је пред нас толико штребера, да смо изгубили већ сваку вјеру у — правду. Куеновштине је преко судова оживала слободну ријеч, јавни састанак претворила у буну, јавне раднике уронила у тамницу и т. д. Ријетки су у судаштву били као др. Н. Радивојеваћ, да се држе правде. У народу је већ сваки био увјерен, да параграф како окренеш једнаким те злом бије. Параграф нигде пише се знаком §, који како год окренеш — једнако изгледа, а у Хрватској и Славонији викли на неправду, параграф је био знак једино неправде.

Било је свега и свашта. Куеновштине је поставила на прва мјеста којекакви Алковиће, Радославе итд., метала на прво мјесто Клајна итд. Ново вријеме здрмало је мало и наше судије. Није још са свијем, али ипак се кренуше. Извиђоше на судце. Свакако добар знак. Одржаше своју скупштину у Загребу и донијеше неке одлуке, које нијесу без интереса.

Траже судци Хрватске и Славоније нови „парвени“ поступак, садашњи је на-

ПОДЛИСТАК.

ТУНИС.

Беше од прилике једанаест сати ноћу. — Неописано лепа јесења ноћ. Седио сам на палуби великог талијанског брода, који ме је носио преко средиземног мора из Европе у Африку, из дивног Напуља у Тунис. Неко необично осећање беше ме обузело, да ли раздрагана машта, и и туга, небих знао управо рећи, но чини ми се и једно и друго. А зар је и чудо! Горе ведро небо, пуно ситних звезда са месецом, који у пуном сјају беше, а доле море — мирно и величанствено, а поред свега растанак са Европом и ступање у други за мене нови свет!

Ова ноћ беше већ трећа на овом броду поједно и последња, јер зором угледаћемо земљу — африканску обалу! Нисам хтео легати, воје због дивне ноћи, а које што сам са нестрпљењем очекивао да угледам Африку.

Зором, у четир сата ушли смо у канал, и за један добар сат после дуге дивне војње искрцаћемо се у Тунису.

Пред самим Тунисом опколише нас силни

мали чамци, а из њих се почеше са свију страна као мачке пљвати на брод горе црна коштувава људи. То беху урођеници, који нам нудише своје услуге, да носе пртљаге, да нам мењу новце, да нас воде до гостионе и т. д.

Тунис је североисточни кутић атласа северне Африке и заузима простор од прилике 130.000 км. Два главна брда провлаче се кроз његову средину и то мали и велики атлас. Тунис би се могао управо у три дела поделати: 1. Схел, плодна обала, од прилике 40 км. у ширину, 2. Тел, то је брдовити централни део и 3. пустиња Сахара.

Просечна температура је + 16 до 18°. У јануару месецу је обично + 10 до 12°. Жега почиње крајем маја, а у августу месецу дотера до 58°. Те температуре важе највише за вароши, које поред мора леже: Тунис, Бизерте, Сфакс и т. д. — Историја Туниса почиње са оснивањем Картаге (883 г. пре Христа). После пада Картаге су Римљани прву културу у земљу увели. 439. године после Христа пао је Тунис у руке Гавезиризу; краљу Вандала. Арапско господство поче 669. године, и све до године 1535. беше Тунис поприште крвавих бојева. О превласт борила се арапска и берберска династија, Турска и Шпанија. 1705. год освојише алжирске чете земљу, и поставише

Хусеин Баиа за господара. Његови потомци и данас владају Тунисом.

Француски протекторат започео је године 1881. 12. маја. Французи су Тунис освојили без капи крви.

Тунис броји 1 милион и 800 хиљада душа. Од тог броја су 1 милион и 700 хиљада урођеници (Арапи, Бербери и Чивути). Земљом управља арапска и француска влада.

Главна варош има исто име као и земља: Тунис. Лежи дивно на обали морској, између 36° 47' северне ширине и 7° 51' источне дужине. Становника има 200.000, и то 120.000 мухамеданаца, 50.000 Чавута, и остале су Европјаци.

Тунис представља два света: Ислам са својим обичајима, конзервативан и неискварен — и западна култура. Почевши од морске обале пружа се варош на 2 и по до 3 километра чисто европски модерно удешена. Ту је тако звани Avenue de France, средиште луксуза, елеганције и расвоши. Ту су палате и виле у европском стилу, и да није оног шаренила у разним оделима пролазника помислио би човек да је у сред париског булевару. Капија Баб-кар руком пресеца ту врасоту, и зроз ту капију улази се у други део вароши, у арапски део, у део из хиљаду и једне ноћи!

каза за данашње вријеме. Траже и нови закон грађанског судовања, закон о унутрашњој уредби и о пословном реду судбених власти, закон о одвјетничком раду, да се забрани опћинским чиновницима састављати разне исправе, да се донесе закон о обвезном биљежничтву. Траже, да се установи посебни одбор за састављање законских предлога и штампање тих предлога ради јавне критике прије него ли се шаљу на предсанкцију и изнесе пред сабор, а осим тога, да се ти предлози изнесу и пред збор судца на претрес. Траже реорганизацију манипулационе службе и чиновништва код судова, чиновништво манипулационо да се узима између оних, који свршише средње школе; да се оснује мјесто надзорника над манипулационим чиновницима, да се уведе институција граунтовних мијерника, итд. Траже одређење котарских судова и да се забрани политичким властима надзирати и оцењивати политичко понашање судских чиновника Најзад траже и — не замјерамо — побољшицу материјалног стања судца.

Једно морамо замјерити. На скупштини судца не чусмо гласа протеста против дојакошњег притиска, не чусмо осуде штреберства међу судаштвом, не чусмо гласа најповзванијих званичника, да предлицем свега народа кажу како мизерно бијаше кројење правде у Хрватској и Славонији. Ми Срби посебно смо могли очекивати, да ћемо чути глас пробуђене савјести нашег судачког staleжа. Изгледа, да се још стрепи међу судијама, да још не вјерују да су спали окви с — народа! Јадан знак, доиста јадан. Мјесто да синови народа, који су сјели на столицу правде у данашње дане проговоре отворено: да неће бити силе, која ће их одселе макнути с пута правде, ми морамо истакнути, да наше судаштво и данас прева пред онијем врагом народне слободе, који је до јуче царевао.

Крај такве појаве у редовима нашијех судца у Хрватској и Славонији, не помажу све реформе и закони о независности судачкој. Из лоша материјала никад добре и чврсте зграде. Знао је Куен како се поткопава будућност народна Упирамо прстом у — судаштво у Хрватској и Славонији, како нам се је показало на скупштини својој у Загребу.

Рекосмо.

Нови Сад, 7. јула.

„Уроте“ и „веленздаје“. „Српска Рјеч“ донела је у својем најновијем броју уводни чланак под горњим насловом. Цензура је из њега доста избрисала, управо га свог прошарала. Доносимо из њега оно што је цензура оставила.

„Чим је здрава народна мисао добила

Тај се део не да описати, ти узани сокачићи, тај изглед, дућани базари, свет и т. д. то је јединствено. Ту је живот од јутра до мрака. Све могуће оријенталне ствари налазе се овде, најскупљи мириси, оружје искићено драгим камењем, ћилимови, свила и т. д. Дућан је до дућана, и сваки вас трговац позива, да му част уважете и његове ствари разгледате.

Људи су учтиви и предусретљиви, странце упућују радо, а ако где што треба и платити, није претерано скупо. Хотели су потпуно модерни, и за 12 франка има човек стан у хотелу, доручак, ручак и вечеру.

Задржао сам се у Тунису пет дана, и разгледао сам га свог. Појединости је немогуће овде износити по 4—5 дана је довољно да се види, а дневно се вођи плаћа 10 франка.

Они који заму проводе на југу, траже обично талијанску ривјеру, или красоте француских морских купатила.

Тунис им данас потпуно конкурише, а неће дуго трајати, па ће их и превазићи, привлачи људе снага велика, занос нешто потпуно ново, необично, тајанствено.

Једино на француском језику може се странац споразумети, немачки не разуме нико.

Са тешким срцем опростих се са Тунисом те француском лађом кренух преко мора за Марсељ.

Др. Ђ. Т.

јаку подлогу у ријечкој револуцији. црножути пигмеји и туђи плаћеници не пристају да сипају своје отровне стрјеле на оне српске и хрватске елементе, који се настоје отрести наметнутог туторства из Беча. Основ народне политике постављен је на јаком темељу. Он своју снагу црпи само из народа. Не тражи ничијег туторства ни препоруке.

Ово се наравно не допада слугама туђе мисли и политичким скутоношама Праву закулисну борбу отпочела је покојна „народна странка“ у Хрватској под злогласним и шпијунским системом Хедерварија и Чаврака. Ова се борба по плану у веома кратком размаку времена непрестано понавља. Та група пропахих политичких и уображених величина, видећи да им се потпуно измакла власт из руку, настоје да омаловаже народне људе којикаким смацалицама, које су недостојне поштених људи и часних противника.

Послије чувена 22 упата српског делегата дра Красојевића, они су управо побјеснели, јер виде, да им измиче терен испод ногу.

Ови реакционарци протурили су преко свога органа „Хрватског Права“ вијест, да су бајаги нека југословенски делегати стојали у договору са српским послаником у Бечу др Вујићем и др. Миловановићем и да су наздрављали краљу Петру I као југословенском краљу. Види се чега се боје! Даље у свези с тим протурена је опет од Франковог органа вијест, да су упити делегата дра Красојевића на министра Буријана — састављени у српском министарству спољашњих послова!..

Ето чега се лађају ови „родољуби“, али успјеха неће постићи. Др. Красојевић проговорио је отворено, мушки и неустрашиво. Наје се дао завести дојакошњом праксом, гдје би говорници тражили рачуна само за то, да их министар не може лакше утући и побрати својим сјајним говором јевтине ловорике.

Прошла су она времена, када су у делегацијама сједили Куенови и... мамелуци, који су ропском покорношћу пували пред својим господарима и клањали им се и метанисала до црне земље.

И ако је овај народ упропашћен, његов српски понос још није успаван. Он личи лаву, која спава. Пазите ви силници, да тога лава не пробудите. Ако га пробудите тешко вама!“

Угарски сабор.

У седници од четвртка довршена је расправа о прорачуну министарства унутарњих послова

Вилмош Мезефи, социјалиста, истиче, да је главан услов за уставност и напредак слобода збора и удружења. Њих треба законом осигурати. Држава је само тада слободна, независна и богата, када њени грађани по својој увиђавности учествују у јавну раду. Не верује Бечу, хоће да нас завара са овим данас привидним уставом. Врло је лако могуће, да ће за кратко време опет наступити насиље и самоваља, с тога треба да се опшанчимо, да будемо спреми за борбу против Беча, а то ћемо постићи, ако слободу збора и удружења узаконимо. Прима прорачун.

Антон Ебер истиче, да се несретна боља сушица све више шири у Угарској. Званичним подацима утврђује, да је у прошлој години умрло у Угарској од сушице 78 хиљада душа, и то понајвише у младости од 15—30 година. И од најважније мађарске политике важнија је борба против сушице. У прорачуну је 310 хиљада круна уврштено за коњску трку, а за борбу против сушице уврштено је само 16 хиљада круна за ову годину. У будуће предвиђена је свота од 100 хиљада круна. Награда на коњској утакмици у Будимпешти, коју је Ротшилд однео у Беч, толика је дакле, колика се употребљује за хиљаде и хиљаде угарских поданика, који болују од несретне боље сушице. 450.000 угарских поданика пропадну од сушице, а могло би им се помоћи.

Стеван Поп износи увроче исељава-

њу и уједно начин како би се могло том стати на пут.

Шандор Вајда подноси предлог за решавање, да се подржави место општинског лекара и да држава бесплатно даде лечење.

Аурел Влад тражи да се жупанима одузме право кандидације. Да се узакони право збора, што је главни услов општем изборном праву.

Министар унутрашњих послова Андриши неће много да говори, већ више да ради. Радиће на развјетку самоуправе. Она је данас у Угарској само по имену. Непотпун је и закон о жупанијама. И ту се мора извести реформа. Није за подржављење општинских и жупанијских управа, већ напротив њихову самоуправу треба што јаче учврстити. Уставна слобода највеће је јемство народу. И жупанијски систем треба да се промене. Уклонити треба политику класа, јер се мора помоћи и сиротом раднику. Признаје да са здравственим приликама стојимо врло лоше. Није за подржављење општинских лекара, држи да то није толико ни узрок злу, већ то што општине не могу да дођу до добрих лекара, јер их нема

Политички преглед.

Чврстоћа тројног савеза. У Италији је ово дана свечано освећен један виадукт тик уз аустријску границу код Ала. Свечаности тој присуствовали су талијански министар пољопривреде, врло многи талијански сенатори и посланици. Виадукт је осветио владика из Тревиза, Лонгин. У говору својем, који је бурно и одушевљено пропраћен, рекао је и ово: Бог нека благослови овај мост, туђинска нога нека га никад не оскврни, а кад буде устребало, нека поведе наше храбре синове као истакнуту предстражу, да бране слободу и независност наше отаџбине.“ — Бечки листови су врло узнемирени и огорчени на тај говор. О њему пишу како је јасно да је наперен против Аустрије, јер тај виадукт води према њој, те су речи изговорене скоро на њеној граници. Виде они колико је чврсто пријатељство између Италије и Аустрије, кад и талијанске владаке тако говоре, а сенатори посланици и талијански народ те речи најбурније поздрављају. Бечки листови траже задовољштине и врло како талијанске владаке не смеју држати тако ратоборне говоре а нарочито против савезника Италије, до год траје тројни савез. И ово је доказ да је тројни савез доиста још само на папиру.

Вумручки рат између Србије и Аустро-Угарске. Београдски дописници пештанских новина доносе ову најновију вест: Бечки листови злурадо хоће да прикажу опструкцију у скупштини, као последицу царинског рата. У истини она траје због верификационог одбора. Ни то не одговара истини, да скупштина не одобрава држање владино. Баш напротив, Стојановић, вођа независне опозиције изјавио је солидарност са владом у њеној политици у царинском рату. Он у свом листу пише, да се Голуховски вара кад мисли, да ће Србију победити што је Србија мала. Српска влада све дотле може рачунати на помоћ опозиције, до год се бори против аустријских нападаја, који су наперени против самосталности Србије. Грађани, који припадају појединим политичким групама, спреми су на највеће жртве, да одбране економску слободу Србије — Данашња влада, рачунајући на помоћ опозиције, неће попустити Бечу Гласања бечких новина о кризи у министарству су без сваке основе.

Вести из места и са стране.

Сукоб између једне вароши и жупаније.

Из Леваче јављају да је дошло до сукоба између муниципале Сепешке жупаније и вароши Попрада. Ствар је у овоме. Већ од више година се наплаћивало од грађана за жупанијски прирез. У место 2 и по постатка (процента) плаћали су порезани 5 постотака на своју штету. Прошле године се тој неправилности ушло у траг. Истрагом је утврђено да

је на тај начин кроз више година, улаћено 2910 круна више порезе који је новац жупанији предат и она га је за себе задржала. Варош Попрад међу тим тражи да јој се новац врати, како би га порезницима могла вратити. Ствар је дошла пред жупанијски управни одбор који је решио тај сукоб корист жупаније, наводећи за разлог, да је новац за жупанијску муниципију, која је потврдила првостепену пресуду. Варош ће против те одлуке поново поднети призив на управно судиште, пошто ће порезници своје потраживање ма на прам вароши да претвори као важеће.

Бојкотују аустријску робу.

У колико Аустрија веће сметње прави на Балкан, њеним царинским ратом са Србијом, у толико је веће негодовање на целом Балкану — и мађарски листови пишу да ће цео Балкан бојкотовати аустријску робу. У От. Србији, Македонији су већ почели да бојкотују аустријске крпе и другу робу. А у Босни и Херцеговини се такође осећа покрет у том правцу. Још жешћи покрет се спрема у Бугарској. „Балкан се дакле солид рише са Србијом“ — веле мађарски листови. Бугарска, румунска, руска штампа све је на страни Србије и напада оштро Аустрију, ради изазваног царинског рата за то што Србија није могла пристати да узме Шкодине „пангије“. Руска штампа одобравајући политику српско-мађарског пријатељства, позива Мађаре да држи са Србијом и не напуштају започету слогу и браство. Генерал Гарибалди уверава Србе о симпатији Италије. — Према свему Аустрија се јако затрчала њеним царинским ратом. Он јој може више штетити него користити. Србија ће наћи себи излаза — али Аустрија ће љуто насести, ако благовремено не оскрене и попусти.

Политов мандат верифициран.

Верификациони одбор угарског сабора је верифицирао Политов мандат. Као што одбор образлаже Политов мандат су морали верифицирати зато, јер пресуда о битном делу оптужбе спада у делокруг курије, тамо пак бирачи нису нарочитом молбом Политов избор напали, а остале поднешене тужбе су тако безначајне, да се због њих не може мандат Политов уништити.

Грозно самоубиство једног попа.

„Мађаросаг“ има ову вест из Флјуме: На грозан начин учинио је крај животу своје један попа, који је у Карловцу сео у жељезницу за Флјуму. На попи се видело већ кад је ушао, да је јако нервозан, јер је немирно гледао кроз прозор од купеа. Наједаред се окрене и новац преда својим сапутницима. Но пре но што су ови у изненађењу себи дошли, попа је кроз отворен прозор стрмоглав скочио у дубоку провалију. Путници одмах зауставе жељезницу, али провалија је и сувише дубока била те тако лешину нису могли да извуку; ко је тај попа био још до сада није утврђено.

Опасност у ватикану.

У ватикану у Риму су се јако уплашили ових дана. Баш када је стража (телохранитељи) стајала на стражи, у један мах чу се сумњива пуцњава и ломљавина ватиканске зграде. Ово са свода се одвалило једно веће парче од свода и пало у собу, где је стража стајала. Стража се јако уплашила и одмах утекла из ватикана и разнесе глас, да се један део ватикана руши. Папини неимари су се одмах пожурили да прегледе зграду и да спрече ако је потребно рушевину зграде. Том приликом су прегледали зидове и наишли на велике недостатке. Ватикан су почели зидати за време папе Николе V. у петнаестом столећу. Од то доба су под сваком папом чињене промене на згради. Зидове су вадили или оптерећавали, кујну су или рушили или дозињавали, једном речи у ватикану су силни видови вађени и умењани и такви послови и поправки су чињене, које се без стручњака нису смеле предзимати. У ватикану су сад јако забринути и уплашени бојећи се сваког часа, да ће се ватикан срушити и све их затрпати — и ако грађевинари уверавају, да се тај слом неће тако убрзо десити. Главни грађевинар сада тражи ново одељење за папину пребивање, у близини државног секретара.

Отварање гроба, Карла великог.

По жељи цара Вилема, отворен је пре два дана гроб Карла великог, у Ахену. Ово је већ трећи пут како се гроб Карла великог отвара. У години 1000 дао је цар Ото III. да се његов гроб отвори. После 165 година је Фридрих I. дао поново погребети његове кости. Онда је Карло велики благословом Пасхалије III. посвећен. Год. 1864. описао је археолог Фрања Бок драгоцености светога римског царства немачког племена, и краљевине Чешке, Угарске и Ломбардије — те међу осталим спомиње шкрињу и одежде Карла великог. Приликом отварања шкриње Карла великог, утврђено је да свилена тканина

потиче из Сицилије. Два комада од одежде су узете да их фотографују у Берлину.

Тражи крај света.

У Ракопсентмихаљу је један младић од 26 година померио памету. У глави му се уселила мисао да он мора наћи крај света, скоро сваки дан је уграбио од своје тетке по једно веће клупче конца и памука које је обично одмотавао уз пут говорећи, где истекне концу крај ту је и крај света. Пре два три дана је опет уграбио једно повеће клупче памука и утекао с клупчетом у шуму, где је један крај привезао за дрво и тако одмотавајући клупче од неколико стотина метара упутио се све дубље у шуму. Шумар га је и нашао и питао шта то ради, а он му одговори да иде да тражи крај света. Како је шумар то за шалу држао, оставио је суманутог на миру и отишао за својим послом. Њега су овога пута после краја памука узалуд очекивали. Он се није више кући вратио. Одмах су отишли у шуму и по одмотаном памуку га тражили али кад су дошли до краја одмотаног памука, тамо кукавца нису нашли. Он се упутио и даље да тражи крај света. И тешко да га неће бити досада јадник нашао крај овог света — и већ се у онај свет преселио. Несретног младића траже на све стране.

Играју се анархиста.

У каквом духу времена живимо, види се најбоље на деци, које не вуче више срце да се играју лопте, утркивања и друге невинне игре. Данас се већ и деца играју разбојника, борба црнаца са белцима, а како мадридске новине јављају од краљеве свадбе се деца играју чак и анархиста. Десет, петнаест деце скупе новац и купе мало карбида и једну празну лимену кутију од конзерве (приготовљеног јела) и направе стењак за горење. Неколико од веттијих деце направе са водом и песком — од те кутије бомбу. Онда се вуку коцке, ко има ту бомбу да баца. Кад је коцка извучена, онда се деца поставе у два реда као војници и полиција. Двоје од њих пролазе кроз тај шпалир као краљ и краљица. И тек што они мало одмакну, онај што је извукао коцку баца бомбу уз усклик: „живела анархија!“ Експлозија је много пута врло озбиљна и опасна. По некада баца ту лимену кутију у вис као трокатница високо; а много пута и осакати децу. Али не само то, него тој деци у последње време чини задовољство и њима и суседима који их гледају да подмећу на пишама под трамваје који улицама јуре набијене патроне, које све путнике престраве. Деца и суседи се онда ваљају од смеја тој шали — бајаги. — Новине захтевају озбиљно од полиције, да тим глупавим шалама и игри стану на пут.

За колико дана које грожђе сазре.

Рани модри бургундац треба 50 дана, рани малингре, и маделине ангевице 55, модра ловричанка треба 60 дана, маделине ројале 61, рани црвени велтианац 69, модри португизац 70, црвена племенка 70, бела племенка 71, сиви бургундац или рулендац 71, зелени сиванац 76, модри бургундац 77, бела сребернина (weiser Elbling) треба 79, траминац 80 дана, бели савињон 83, француска 82, модри мушкат 80, кабернет савињон 81, модра кадарва 84, црно (noir) кабернет 86, жути мушкат 86, мословац 87, жерјавина 90, талијанска грашевина 90, рајанска грашевина 80 дана треба.

Рат у средњој Америци.

По брзојавним вестима сад у прошлу суботу је салвадорска војска код Платанара напала гватемалску. Гватемаланци су претрпели пораз и изгубише 2 хиљаде људи, што мртвих, што рањеника и заробљеника. Они су хтели да преко Санта Хехтеле продру, но су одбијени. Председник Хондуре Бонила телеграфисао је, да Хондура није објавила рат. Како најновије вести јављају, републике Салвадор и Гватемала прихватише су од савезних држава попуњено посредовање за решење спорног питања.

Позив на претплату.

1. јула 1906. године отварамо нову претплату на трећу четврт.

„Застава“ излази два пут дневно, а стаје као и до сад на три месеца 7 круна за све оне, који желе да им се „Застава“ дневно један пут поштом шаље. — За оне, који желе, да им се лист шаље два пут дневно поштом стаје 8 круна 75 потура.

За Нови Сад стаје „Застава“, кад се два пут дневно шаље лист кући, 8 круна на три месеца.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке и молимо све пријатеље листа да нас у овом послу помогну.

Обраћамо нарочито пажњу на „Заставине“ бројеве од петка, вечерњи и јутарњи број уједно. Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје 4 круне годишње а на три месеца 1 круна.

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом.

По решењу управе, лист се ником не сме давати на вересију.

У Новом Саду јуна 1906.

Уредништво и администрација
„З А С Т А В Е“.

П О З И В.

Позивају се г. г. чланови у седницу управног одбора друштва „Рада“, која ће се одржати у недељу 9. (22) јулија о. г. у 11 сати пре подне у канцеларији потписаног председника.

ДНЕВНИ РЕД:

1) Извештај председника.

2) Редовни послови.

У Руми, 3. (17.) јула 1906.

Др. Ж. Миладиновић
председник.

Брзојави „Застави“.

Стагил 6. јула.

Угарски сабор.

Будимпешта. Министар-председник Векерле саветовао се јуче са председником сабора о програму саборског реда. Влада хоће да се после прорачуна расправе у сабору само мањи законски предлози. Предлог о автономној царинској тарифи да се расправи на јесен.

Будимпешта. Расправља се прорачун министарства унутрашњих послова. Говори Милан Хоџа.

Оружје за Русију.

Копенхагн. Недалеко од Штокхолма нађено је сакривених у бурадима за воће, 20 хиљада пушака, које су биле намењене за Финску.

Прилике у Русији.

Хелзингфор. Услед настале велике оскудице сенат је закључио, да обустави и не шаље више порезу у Петроград.

Прилике у Србији.

Београд. (Извештај угарског брзојавног звача) Озде се пронела вест, да су међу официрима у Крагујевцу настали нереди. Више официра је затворено. (У последње време шире се о Србији многе лажне и претеране вести. Биће да је и ово једна таква вест. Пр. Ур. „Заст.“)

Воронеш. На жељезничком возу напали су разбојници касира једне банке и отели су му 25.000 рубаља. Лопови су умукли.

Руска дума.

Петроград. Дума је решила да позове народ да у миру сачека рад думе.

Ћумручки рат између Аустро-Угарске и Србије.

Београд. Поговара се, да ће министар-председник Пашић лично путовати у Беч због трговачког уговора између Србије и Аустро-Угарске.

Т р г о в и н а.

НОВИ САД, 17. јула 1906. године.

Пшеница прве каквоће	14 к.	— п. до 15 к.	20 п.
Пшеница нова	— к.	— п. до — к.	— п.
Пшеница средња	14 к.	80 п. до 15 к.	— пот.
Пшеница лакша	14 к.	40 п. до 14 к.	60 пот.
Наполица нова	12 кр.	60 п. до 18 кр.	— пот.
Јечам	12 круна	60 пот. до 12 кр.	80 пот.
Јечам стара	16 кр.	80 пот. до 17 кр.	— пот.
Кукурузу зрну	12 кр.	40 п. до 12 кр.	80 п.
Кукурузу у клипу	— кр.	— п. до — кр.	— пот.
Маст	140 кр.	— пот. до — кр.	— пот.
Сланина	140 кр.	— пот. до — кр.	— пот.
Сланина паљена	140 кр.	— ч. до — кр.	— п.
Свињи угојени тешки	92 до 92	пот.	
Свињи средњи	88 до 90	„	
Свињи лаки	84 до 86	„	

СРЕД. ОД 100 КИЛО

ПРОДАЈА КУЋЕ.

Из слободне руке продајем своју кућу са великим плацем у ханској улици бр. 19. Купци нека се обратe на власника

Васу Вучковића

590 10-10

темеринска улица 40.

Оглас дражбе.

Српска православна црквена општина у Новом Сланкамену, након одобрења архијерејског административног одбора у Карловци од 17. (30.) октобра 1905. године гради себи српску православну цркву. — Сви редови око градње саме цркве процењени су на 30.002 круне 63 филера. Дражба ће се за градњу цркве обавити у Новом Сланкамену на Св. Илију 20. јула п. н. к. 1906. г. Право на дражбовање имају само они подуветници, који су струковно квалификовани.

План заједно са трошковником може се видети и проучити код овдашње српске православне црквене општине.

У Новом Сланкамену, 27. Јуна (10. Јул) 1906. године.

Председник:

Живан Атанацковић

Перовођа:

Милан Црнојачки.

850 6-12

О г л а с.

Подписано друштво издаје на једну или више година односно продаје своју у **ЛЕЖИМИРУ** лежећу земљу у укупној површини од **31** катастрално јутро и 1598[□] и то:

24 јутра 1480[□] оранице прве каквоће;
3 " 516 " шљивика на најбољем месту;
1 " 1290 " ливаде;
1 " 285 " пашњака;
— " 1227 " гумна.

Они, који би желели ово под закуп узети односно купити нека се изволе обратити на управу

685 5-5

СРПСКО ЕСКОНТНО

деоничарско друштво у Митровици.

M E G H I V Ó.

A PERLASZI JÁRÁSI TAKARÉKPÉNZTÁR
részvény társaság

t. cz. tagjai ezennel tisztelettel meghívtnah a
folyó évi augusztus hó 5-én,
délelőtt 10 órakor
a takarékpénztár helyiségében
tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

N A P I R E N D:

1. Egy elnök ad hoc és három jegyző-könyv hitelesítő választása.

2. Vezérigazgató, aligazgató és egy igazgatósági tag választása.

3. Az igazgató, aligazgató és igazgatósági tagok évi fizetésének a megállapítása.

4. Netaláni indítványok.

Perlaszon, 1906. évi július hó 14-én.

A felügyelő bizottság.

П О З И В.

Г. г. чланови

ПЕРЛЕСКЕ СРЕСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ

(деоничарско друштво)

овим се учтиво позивају да изволе доћи у

ВАШРЕДУ

главну скупштину

која ће се одржати 23. Јула (5. Августа) о г. у 10. сати пре подне у заводској дворани.

Дневни ред:

1.) Избор привременог председника, и три члана који ће записник оверовити.

2.) Избор управитеља, подуправитеља и једног члана у управни одбор.

3.) Одређење плате управитељу, подуправитељу и члановима управног одбора.

4.) Поједини предлози.

У Перлезу 14.ог Јула 1906.

897 2-3

Надзорни Одбор.

СВОЈ СВОМЕ!!

СВОЈ СВОМЕ!!

НОВО ОТВОРЕНА
ПОМОДНО-ГАЛАНТЕРИЈСКА, КРАТКЕ И ПЛЕТЕНЕ РОБЕ ТРГОГИНА

ДУШАНА С. МОНАШЕВИЋА

у НОВОМЕ САДУ, Ћурчијска улица бр. 23.

код „ЗЛАТНЕ КУГЛЕ“ преко пута од Браће Миросављевића.

Препоручује поштованом грађанству из места као и из околине свој богато снабдевени избор

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ПОМОДНЕ РОБЕ,

као мушког и женског белог рубља, мушких тоурастичких зефирских и сатенских кошуља крагнова, манжетни,

најновијих мушких и женских краватни, велики избор украса за женске тоалете, све врсте прибора за мушке кројаче, женске моде салоне и модисткиње,

најбољих женских мидера,

шпајера за госпође, невесте, као и венаца за невесте,

најновијих добрих кишобрана

и мушких штапова. Мушких, женских и дечјих чарапа као и разних вулова, копаца и свиле за штрикање, хеклање, везење и шивење,

јуте, канаве и конгрештофова за штикање,

правих кожних новчаника, женских кожних торбица, кутија за дуваче, цигаре и цигарете,

финих мирисавих сапуна и парфима.

најбољег иудера, правог калодонта, четкица за зубе, четка за косу и хаљине, 873 1-6

добрих чешљева и женских укосница,

готових женских сувања и кецеља, дечјих гарнитуре за крштење, дечјих играчака, као и све друге у ту струку сп-дајуће робе. Послуга брза и тачна, а цене строго солидне и утврђене.

Свој своме!

Стављајући поштов. грађанству из места као и из околине отварање ове радње до знања, приметити ми је, да робу из првих извора наб-вљам, те обећавам, да ћу поје поштов. муштерије са најбољом робом, а по најјефтинијој цени послужити моћи.

Молећи за многобројну посету, ост-јем с поштовањем **ДУШАН С. МОНАШЕВИЋ.**

СВОЈ СВОМЕ!!

СВОЈ СВОМЕ!!

П О З И В

НА УПИС ДЕОНИЦА

СРПСКЕ ПРИВРЕДНЕ БАНКЕ

У Р У М И.

Тек од новијег доба прионуло се живље око подизања привреде у српском народу у овим крајевима, јер се увидело, да привредно снажан народ има највише погодности за останак и напредак и да може да одржи утакмицу са другим народима.

То је лебдело и лебди потписанима при помисли, да се оснује један новчани завод у Руми, којем ће бити смер да припомогне подизању народне привреде нарочито потпомажући све српске привреднике, ратаре, занатлије и трговце. Тога ради ће се завод, који се има основати, а који ће носити име „Српска Привредна Банка деоничарско друштво“, бавити се уз есконтне и друге банкарске послове и комисионарним пословима

А то деоничарско друштво оснива се на неизвесно време.

Величина основне главнице установљава се са 250 000 круна, која ће се главница покрити са 500 деоница, свака деоница у вредности од 500 К; при упису се полаже одмах 200 К, а остатак се има исплатити у року од 3 године у три једнака obroка (по 100 К).

Седиште друштва биће у Руми. Подузећа ће се распростирати на земљишту Угарске и Хрватске и Славоније, где важи трговачки закон од 1875. год

Закључни рок упису одређује се до 1. августа 1906 по нов кал. Новац се може положити код сваког повереника или се шаље благајнику оснивачког одбора г. Стевану Петровићу, трговцу у Руми.

Позивају се сви Срби, којима лежи на срцу српска привреда, да се упишу као деоничари горњег друштва, а да и друге на то уписивање позову.

Оснивањем овог новчаног завода надају се потаисани да ће створити српски привредни центар, који ће снажно подупирати српску привреду и дати јој полета, те је, колико је год могуће, ослободити од туђег утецаја, а нарочито у Срему.

Према томе колико ће бити смер друштва, да помогне члановима, деоничарима, толико ће исто имати на уму унапређење и недеоничара привредника у српском народу.

Од одзива ће зависити, да ли ће се намера оснивача испунити у оној мери, коју су оснивачи увек пред очима имали.

Зато на посво, браћо Срби, јер у радише свашта бише, а у штедише још и више, а и прегоацу и Бог помаже.

О С Н И В А Ч И

Српске Привредне Банке деоничарског друштва у Руми:

Др. Ђорђе Красојевић из Карловаца,
адвокат, фискал срп. народ. пркв. фондова
и народни посланик.

Стеван Петровић из Руме,
трговац.

Др. Жарко Миладиновић из Руме,
адвокат, члан саборског одбора и председник
деоничарског друштва у Руми.

Светозар Спајић из Руме,
трговац.

Др. Бранко Илијћ из Новог Сада,
адвокат и фискал срп. нар. пркв. фондова.

Данило Удицки из Руме,
тргов. ц.

Димитрије Г. Јаковљевић из Руме,
трговац.

Гавра Путник из Руме,
равнајући учитељ.

Душан Довренски из Руме,
трговац.

890 2-5